UUTISET

Tuontijuustoja on kaupoissa tällä hetkellä yli puolet. Jos ne saadaan korvattua kotimaisilla juustoilla, niin ongelmahan on ratkaistu. **PUHEENJOHTAJA JUHA MARTTILA, MTK**

Venäjä sai MMM:n esittämään maatalousleikkausten lykkäystä

Maa- ja metsätalousministeriö selvittää Venäjän tuontirajoitusten vaikutuksia ja mahdollisia tukitoimia.

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) esittää ministeri **Petteri Orpon** (kok.) johdolla aiemmin sovittujen maatalouden säästöjen lykkäämistä vuodella.

Esitys valtionvarainministeriölle lähetettiin perjantaina. Valtiovarainministeri **Antti Rinne** (sd.) ei kommentoinut ministeriön esitystä MT:lle.

Asiasta neuvotellaan valtiovarainministeriön ja MMM:n kahdenvälisissä budjettineuvotteluissa tämän viikon keskiviikkona ja torstaina. Hallitus päättää asiasta lopullisesti 27.–29. elokuuta järjestettävässä budjettiriihessä.

”Kehyksessä sovittuja säästöjä halutaan lykätä sillä oletuksella, että tämä kriisi kestää nyt jonkin aikaa”, sanoo maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteeri **Risto Artjoki**.

Selvityksiä polkaistu käyntiin

Ministeriössä on käynnissä selvitys siitä, miten säästöjen lykkääntyessä tukea voidaan kanavoida eniten kärsiville aloille, erityisesti maitotaloudelle.

Työn alla on myös selvitys tuontirajoitusten vaikutuksista Suomelle. Keskusteluja käydään tutkijoiden ja alan toimijoiden kanssa.

Artjoki kertoo, että ministeriöstä on oltu yhteydessä EU-komissioon ja muihin jäsenmaihin.

Selvitettävänä ovat muun muassa EU:n kriisirahaston mahdollisuudet.

”Komissio selvittää parhaillaan kokonaisuuden vaikutuksia markkinoille ja tuotteille.”

»Kehyksessä sovittuja säästöjä halutaan lykätä sillä oletuksella, että tämä kriisi kestää nyt jonkin aikaa.«

RISTO ARTJOKI

Tällä viikolla komission on tarkoitus kutsua jäsenvaltioiden edustajat keskustelemaan asiasta.

Viennin edistämisraha riittämätön

Ministeriössä ollaan Artjoen mukaan tyytyväisiä esitettyyn viennin edistämiseen tarkoitettuun 1,3 miljoonaan euroon, mutta sitä pidetään riittämättömänä.

”Se on mietitty tilanteessa, jossa Venäjän markkinat olivat vielä auki. Nyt tarvittaisiin nopeampaa ja laaja-alaisempaa toimintaa.”

Ministeriöstä ollaan tiiviissä yhteydessä hallitukseen ja muihin ministereihin.

”Olennaista on se, että katsotaan, mitä on tehtävissä. Tämähän on muista kuin maatalous- syistä johtuva ongelma, mutta maatalous- ja elintarvikealan on löydettävä ratkaisuja”, Artjoki sanoo.

Tukitoimista ei vielä selvyyttä

Vielä ei ole tiedossa, millaisia tukitoimia otettaisiin käyttöön.

”Selvitämme paljonko tukiinstrumenteissa on liikkumavaraa tällä hetkellä. Suomen tukijärjestelmä on aika monimuotoinen kokonaisuus. Vie jonkin aikaa, kun sitä katsoo.”

Aivan puhtaalta pöydältä ministeriössä ei lähdetty liikkeelle.

”Tämä tilanne on mietitty jo maaliskuussa. Perusselvitykset vientivolyymeistä ja instrumenteista meillä on ollut.”

Artjoki muistuttaa, että Venäjä joutuu jatkossakin tuomaan maitoa ja muita elintarvikkeita.

”Kannattaa odottaa, että mikä on markkinoiden reaktio. Sitä kautta se pyörii. Jos Uusi Seelanti vie Venäjälle enemmän ja Kiinaan vähemmän, niin joku muu voi viedä Kiinaan enemmän.”

Hän korostaa, että maidontuotanto ei lisäänny hetkessä, vaan vie aikaa ennen kuin Venäjän lisääntyneeseen kysyntään voidaan reagoida.

MIINA RAUTIAINEN

MARKKU VUORIKARI

Maidon jalostaminen teollisuusvoiksi ja maitojauheeksi söisi meijerituotteista saatavaa tuloa, arvioi Pellervon taloustutkimus PTT.

Vientiohjelma pyrkii laajentamaan kapeita markkinoita

Valtiovarainministeriö kiirehtii tuoreen elintarvikkeiden vientiohjelman käynnistämistä Venäjän tuontikiellon takia. Alunperin ohjelman oli tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alussa.

”Yksi keskeinen tavoite on laajentaa suomalaisten elintarvikkeiden vientimarkkinoita”, Finpron elintarvikkeiden kansainvälistymisestä vastaava toimialajohtaja **Esa Wrang** sanoo.

Finpro on vientiohjelman toteuttaja. Selvityksen ovat käynnistäneet työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä Elintarviketeollisuusliitto.

Wrangin mukaan itärajan sulkeutuminen tuo aikataulupainetta ja korostaa viennin laajentamisen tärkeyttä. Ohjelmaa tarvitaan hänen mukaansa muutenkin, koska elintarvikkeiden vientimarkkinat ovat kapeat ja kotimarkkinat pienet.

”Riippuvuuteen Venäjästä on herätty jo aikaisemmin. Työ- ja elinkeinoministeriössä on tiedostettu, että viennistä pitää saada laajapohjaisempi, jolloin on enemmän tukijalkoja.”

Wrang on ollut Venäjän kaupassa mukana 20 vuotta.

”Tiedän, että Venäjällä on kriisejä vähän väliä, niiden nimet vain muuttuvat.”

Vienti tuplaksi

Vientiohjelman tavoitteena on tuplata elintarvikeviennin arvo kolmeen miljardiin euroon vuoteen 2020 mennessä. Keinoja on parikymmentä.

”Ostajatapaamisia kohdemaiden ketjujen ostojohtajille, tutustumismatkoja, keskeisille messuille osallistumista, vientikoulutusta, asiantuntijoiden käyttömahdollisuuksia ja yhteistyötä”, Wrang luettelee.

Pk-yrityksiä on tarkoitus avittaa viennin käynnistämisessä ja isoja uusien markkinoiden löytämisessä.

Suurten vientiyritysten katse on Wrangin mukaan tiiviisti Aasian ja etenkin Kiinan suunnassa. Pk-yritykset ja aloittelevat firmat etsivät markkinoita Itämeren alueelta Skandinaviasta ja Baltiasta.

”Suomalaisten elintarvikkeiden läsnäolo Virossa on erittäin hyvä, mutta Latviassa ja Liettuassa sangen vaatimaton muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.”

Valtiovarainministeriö esittää 1,3 miljoonaa euroa vientiohjelman pikaiseen käynnistämiseen. Summa vastaa Wrangin mukaan noin vuoden budjettia monivuotisessa ohjelmassa.

EMILIA LAVONEN

Pakotteet voivat haihduttaa meijerituotteista 100 miljoonaa euroa

Venäjän asettaman elintarvikkeiden tuontikielto voi syödä meijerituotteiden arvosta jopa 100 miljoonaa euroa, arvioi ekonomisti **Perttu Pyykkönen** Pellervon taloustutkimus PTT:stä.

”Vaihtoehtoja maitotuotteiden muuttamiseksi joksikin muuksi on paljon. Jos on arvattava, sanoisin maitojauheen ja teollisuusvoin olevan todennäköisimpiä tuotteita.”

Teollisuusvoista saatava hinta on merkittävästi alhaisempi, kuin Venäjälle tyypillisesti vietävän voin hinta. Juustojen myynnistä luopuminen on vielä suurempi menetys.

Pyykkönen toteaa maitojauheenkin olevan suhteellisen heikosti kannattava tuote.

Hän arvioi asian koskevan useita satoja litroja raakamaitoa, ja vertaa nykyisin myytävillä tuotteilla saatuja tuloja mahdollisten korvaavien tuotteiden tuomiin tuloksiin.

”Tässä puhutaan 100 miljoonan euron suuruusluokan tappioista. Tuottajahinnaksi muutettuna on kyse 10 prosentin vähenemisestä.”

Pyykkönen uskoo yritysten pyrkivän siihen, etteivät tuotteiden hinnat laske.

”Koko ruokaketjulta vaaditaan nyt vastuullisuutta, että tilanne pysyy hallinnassa. Hintojen lasku olisi itsessään lisärangaistus pakotteista.”

Korvaavia markkinoita tuskin löytyy

Suomen pankin mukaan Venäjän asettamien vastapakotteiden alainen elintarvikevienti Suomesta oli 283,4 miljoonaa euroa vuonna 2013.

»Vaihtoehtoja maitotuotteiden muuttamiseksi joksikin muuksi on paljon. Jos on arvattava, sanoisin maitojauheen ja teollisuusvoin olevan todennäköisimpiä tuotteita.«

PERTTU PYYKKÖNEN

Suurin viejä oli Valio, jonka osuus oli 85,4 prosenttia eli 242 miljoonaa euroa. Valio on saanut Venäjän-viennistä 20 prosenttia liikevaihdostaan.

Myös Pyykkönen uumoilee Valion olevan suurimmat takaiskut pakotteista kärsivä yksittäinen yritys.

”Tilastoista nähdään, että viennistä suuret erät ovat juustoa ja kuluttajapakattua voita. Korvaavien markkinoiden löytäminen on varmasti vaikeaa, koska samat pakotteet koskevat koko EU:ta”, Pyykkönen sanoo.

Yksi tapa myynnin korvaamiseksi olisi kotimaan markkinoiden kasvattaminen. Pyykkönen uskoo suomalaisten kuluttamisen kasvun olevan kuitenkin epätodennäköistä.

Osoitteetonta raaka-ainetta jää hänen mukaansa paljon jalostettavaksi.

Pakotteiden alaisten tuotteiden vienti Venäjälle vuonna 2013 EU-maittain

	Osuus koko tavaraviennistä, %	Pakotteiden alaisten tuotteiden vienti, milj. e	Osuus tavaraviennistä Venäjälle, %
Liettua	3,7	910	18,7
Kypros	0,9	13	53,9
Latvia	0,6	67	3,8
Viro	0,6	73	5,2
Kreikka	0,5	125	30,7
Puola	0,5	832	10,3
Suomi	**0,5**	**283**	**5,3**
Tanska	0,4	366	23,4
Hollanti	0,1	525	6,6
Belgia	0,1	280	5,5
Espanja	0,1	338	12,0
Irlanti	0,1	89	14,0
Itävalta	0,1	102	2,4
Kroatia	0,1	7	2,4
Ranska	0,1	234	3,0
Saksa	0,1	554	1,5
Unkari	0,1	76	3,0
Euroalue	*0,1*	*2 876*	*3,2*
EU28	*0,1*	*5 137*	*4,3*
Bulgaria	0,0	10	1,8
Britannia	0,0	40	0,8
Italia	0,0	161	1,5
Luxemburg	0,0	4	2,7
Portugali	0,0	15	5,6
Romania	0,0	1	0,1
Ruotsi	0,0	9	0,3
Slovakia	0,0	6	0,2
Slovenia	0,0	8	0,7
Tšekki	0,0	10	0,2
Malta	ei tietoa		

MT

Lähteet: Eurostat ja Venäjän hallitus/Suomen Pankki

Liettua kärsii maista eniten

Suurin yksittäinen kärsijämaa on Liettua, jossa on kyse miltei miljardin tappiosta. Liettuasta on merkittävästi vientiä Venäjälle kaikilla niillä tuotannonaloilla, joiden tuonti on nyt kielletty.

MATTI RIITAKORPI

Venäjän boikotti voi tulla kalliiksi Arlalle

Tanskalais-ruotsalainen maitojätti Arla seuraa tiiviisti Venäjän käyttöön ottamia maahantuontikieltoja. Isot summat ovat pelissä, vaikka ne eivät Valion luokkaa olekaan.

Ruotsalaisen Svenska Dagbladetin mukaan Venäjä on tärkeä palanen meijerijätin kasvustrategiassa. Vuosimyynti kasvoi viime vuonna yli 110 miljoonaan euroon. Se on prosentin luokkaa meijeriyhtiön liikevaihdosta.

Tiedotusjohtaja **Theis Brøgger** totesi torstaina, ettei yhtiössä ole vielä tarkkaa tietoa, miten Venäjän vastapakotteet vaikuttavat.

Suomesta ei viedä itään

”Venäjän vastapakotteet eivät suoraan vaikuta Arlan suomalaiseen tytäryhtiöön. Suomesta ei mene maitotuotteita Venäjälle”, toteaa toimitusjohtaja **Reijo Kiskola** Arla Oy:stä.

Kiskolan mukaan välillisiä vaikutuksia saattaa tulla, kun merkittävä ostaja poistuu markkinoilta. Ylijäämälle pitää löytää uusi ostaja, hän sanoo.

”Myös Venäjän maidonhankintaa vasta arvaillaan. Boikottilistalta puuttuu muun muassa Uusi-Seelanti. Siirtyvätkö Venäjän ostot sinne?”

VEIKKO NIITTYMAA

”Vaarana tilojen lopetukset”

Itärajan sulkeutuminen voi laskea maidon tuottajahintaa jopa kymmenen prosenttia, MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** arvioi. Lisäpainetta tulee vielä ylitarjonnasta koko EU-alueella.

”Jos kielto jatkuu vuoden, totta kai tulee tilojen lopetuksia. Eiväthän tilat kestä tällaisia muutoksia. Kustannukset eivät sopeudu mitenkään.”

Marttila toivoo, ettei tuottajahinta ehdi laskea, vaan maidolle löytyisi odotettua paremmat markkinat. Jalostaminen esimerkiksi maitojauheeksi ja voiksi ei hänen mukaansa ratkaise tilannetta, koska tuotteiden hinnat ovat laskussa.

Varastoihin maitotuotteita ei kannata Marttilan ostaa, vaan niille pitää saada kunnon hinta muualta kuin Venäjältä.

”Myyntimiehet: loma seis ja täysillä töihin! Nyt on tekemisen paikka”, hän kannustaa.

Maa- ja metsätalousministeriön esitys lykätä maatalousleikkauksia on Marttilan mielestä juuri oikea ratkaisu.

”Se on vähintä, mitä voidaan tehdä. Tässä on ilman kriisejäkin aivan kohtuuttomia leikkauksia, joita Kataisen hallitus on päättänyt ja Stubbin hallitus toteuttaa. Montaa kriisiä ei elinkeino kestä.”

Toimia vaaditaan nyt kaikilta kansalaisista EU:hun. Kuluttajat pitäisi saada Marttilan mukaan ostamaan suomalaista.

”Tuontijuustoja on kaupoissa tällä hetkellä yli puolet. Jos ne saadaan korvattua kotimaisilla juustoilla, niin ongelmahan on ratkaistu.”

EMILIA LAVONEN